

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในยุคแห่งการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยหลังภาวะวิกฤติทางการเมืองและอุทกภัย ภาคการผลิต การลงทุน และการท่องเที่ยวได้รับการฟื้นฟู โดยธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ระบุว่า ภาวะเศรษฐกิจตั้งแต่เดือนมกราคม ปี 2555 มีการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องในทุกภาคเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่กลับเข้าสู่ภาวะปกติ ส่งผลให้ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลดีในหลาย ๆ ด้านต่อผู้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว อันรวมไปถึงธุรกิจของฝาก ของที่ระลึก และสินค้าหัตถกรรม ซึ่งมีนักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั้งในและต่างประเทศ ได้หาซื้อสินค้าที่มีเอกลักษณ์และการดีไซน์ที่ไม่เหมือนใครเพื่อเป็นของฝากหรือนำไปใช้เองหรือเพื่อเป็นตัวแทนในการจัดจำหน่าย (ประชาชาติธุรกิจ, 2555:ออนไลน์)

สินค้าหัตถกรรม (Handicraft) เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่ต้องใช้ฝีมือในการผลิต และมีความงามด้านศิลปะและวัฒนธรรมแฝงอยู่ ประเภทของสินค้าหัตถกรรม มีดังนี้ สินค้าประเภทไม้แกะสลัก สินค้าประเภทเครื่องจักรสาน สินค้าประเภทเครื่องปั้นดินเผา สินค้าประเภทผ้าพื้นเมือง สินค้าประเภทเครื่องเงิน/เครื่องเงิน สินค้าประเภทอัญมณี /เครื่องประดับ สินค้าประเภทร่ม สินค้าประเภทกระดาษสา สินค้าประเภทอื่นๆ เช่น เทียนหอม พวงกุญแจ เป็นต้น (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2555:ออนไลน์) ดังนั้นในการผลิตสินค้าหัตถกรรมนั้นจะมีขั้นตอนที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อน และความประณีตเป็นอย่างมาก คุณค่าของสินค้าหัตถกรรมจึงอยู่ที่เอกลักษณ์เฉพาะตัวของสินค้าแต่ละชิ้น ที่จะไม่มียกยัดเหมือนกันร้อยเปอร์เซ็นต์ จึงมีความคู่เป็นธรรมชาติอ่อนโยน ฉะนั้นสินค้าหัตถกรรม จึงมีความเชื่อมโยงกับงานศิลปะ มีเสน่ห์ดึงดูดใจ ควรค่าแก่การสะสมและนำไปเป็นของฝาก (แก่นจันทคอม, 2554:ออนไลน์)

สินค้าหัตถกรรมประเภทพวงกุญแจ ในจังหวัดเชียงใหม่เป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมและเป็นสินค้าที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อกลับไปเป็นของฝาก ของที่ระลึกมากเป็นอันดับต้น ๆ จากการมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นของที่ระลึกแสดงความเป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่น (พวงกุญแจพรีเมียม ดอทคอม, 2555: ออนไลน์) มีจำหน่ายอย่างแพร่หลาย อาทิเช่น ไนท์บาร์ชาร์ ถนนคนเดินวัวลาย หรือถนนคนเดินท่าแพ เป็นต้น และปัจจุบันจังหวัดเชียงใหม่ได้มีแผนริเริ่มเพื่อพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็น “เมืองสร้างสรรค์” (Chiang Mai Creative City) ซึ่งหมายถึง เมืองซึ่ง

วัฒนธรรมและกิจกรรมสร้างสรรค์ผสมผสานเข้าด้วยกันเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจและสังคม โดยการพัฒนาศักยภาพ ความสามารถ และส่งเสริมจังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นสถานที่ที่น่าสนใจสำหรับธุรกิจ เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุน พัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์กลุ่มใหม่ๆ อีกทั้งยกระดับอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่มีอยู่แล้ว โดยให้การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในทุกระดับเพื่อที่จะมั่นใจได้ว่ามรดก ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาของเชียงใหม่จะยังคงอยู่ และได้รับการพัฒนาที่ยั่งยืน (หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่, 2554:ออนไลน์) ส่งผลให้ตลาดสินค้าหัตถกรรมประเภทพวงกุญแจ อันถือเป็นกลุ่มสินค้าสร้างสรรค์ ได้รับการฟื้นฟูให้กลับมา มีความคึกคักอีกครั้ง จากเดิมที่เคยถูกตีค่าเป็นเพียงสินค้าของที่ระลึกจำหน่ายทั่วไปให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ แต่ในปัจจุบัน ได้กลายมาเป็นสินค้าที่ดึงดูดใจทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและคนในท้องถิ่นเอง ด้วยความเป็นเอกลักษณ์ในชิ้นงาน ด้านฝีมือที่มีความชำนาญ ความประณีต และความคิดสร้างสรรค์ที่ถูกถ่ายทอดออกมาในชิ้นงานสินค้าหัตถกรรมแต่ละชิ้น มีโอกาสเติบโตสู่ตลาดระดับประเทศและระดับโลกได้ (เชียงใหม่คอตคอม, 2553: ออนไลน์)

สินค้าหัตถกรรมในจังหวัดเชียงใหม่ มีมูลค่าตลาดไม่ต่ำกว่า 100 ล้านบาทต่อปี และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ธวัชชัย วิจักขณ์ประเสริฐ, 2552) ทำให้สินค้าหัตถกรรม ประเภทพวงกุญแจมีแนวโน้มการเติบโตสูงขึ้นตามไปด้วย แต่ด้วยเป็นธุรกิจที่สามารถเริ่มต้นได้ง่าย เพียงมีความริเริ่มสร้างสรรค์ ก็สามารถพัฒนาธุรกิจนี้ขึ้นได้ในครัวเรือน ด้วยต้นทุนที่ยืดหยุ่นตามงบประมาณของผู้ผลิต ความสามารถในการเลือกผลิตสินค้าในช่วงเวลาว่าง ทำเป็นงานอดิเรก หรือเป็นงานนอกเวลาได้ (Part-time) อีกทั้งยังมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่กว้างขวางและหลากหลาย ไม่จำเป็นต้องหาทำเลเปิดร้านเอง เช่น การวางแผงหรือฝากขายตามร้านต่างๆ ถนนคนเดิน กาดหมั้ว หรือกระทั่งการเปิดร้านค้าออนไลน์ การใช้เครือข่ายสังคม (Social Network) อย่าง Facebook เป็นช่องทางในการส่งเสริมการตลาด เป็นต้น

จากเหตุผลข้างต้น ส่งผลให้มีผู้ประกอบการผลิตสินค้าหัตถกรรมประเภทพวงกุญแจเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในจังหวัดเชียงใหม่ และกลายมาเป็นภาวะการแข่งขันอย่างรุนแรงของผู้ประกอบการในปัจจุบัน ทั้งระหว่างผู้ประกอบการดั้งเดิมและผู้ประกอบการหน้าใหม่ เช่น ร้าน Mini Monster ร้าน Saanha ร้าน Yaklek Studio ร้าน Play work และ ร้าน Gi Gi Gang เป็นต้น โดยร้านดังกล่าวเริ่มให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ประสมทางการตลาดมากยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของกิจการ ในด้านผลิตภัณฑ์ มีการปรับดีไซน์ให้เป็นแนวโมเดิร์นตามความต้องการของลูกค้า รวมถึงการให้ลูกค้าได้มีส่วนร่วมในการออกแบบดีไซน์ รวมถึงแพ็คเกจที่ลูกค้าต้องการเป็นพิเศษซึ่งแต่ละร้านต้องตอบสนองให้ตรงความต้องการของลูกค้าให้ได้มากที่สุด และมีความหลากหลายของประเภทพวงกุญแจ อาทิ ตุ๊กตาผ้าพันท์ ตุ๊กตาปักกระดุม ตุ๊กตาสกรีน

ตุ๊กตาพันเชือก ตุ๊กตาผ้าสักหลาด ตุ๊กตาเรซิน และตุ๊กตาเซรามิก เป็นต้น ส่วนด้านราคา มีการปรับระดับราคาให้มีความหลากหลาย แต่ละชิ้นขึ้นอยู่กับดีไซน์ในแต่ละแบบ ตั้งแต่ชิ้นละ 45 ถึง 280 บาท เพื่อให้ลูกค้าสามารถเลือกซื้อสินค้าได้ในหลายระดับ และยังสามารถต่อรองราคาได้ด้วย และส่วนด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีการนำเว็บไซต์มาเป็นเครื่องมือช่วยในการแนะนำสินค้าและการเข้าถึงสินค้าของลูกค้าได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถชำระเงินออนไลน์ได้อีกด้วย (เกรียงไกร กำแพงแก้ว, 2555: สัมภาษณ์)

ด้วยเหตุนี้เอง ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการซื้อสินค้าหัตถกรรมพวงกุญแจ ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่จะได้นำมาเป็นแนวทางในการวางแผนด้านการตลาดของธุรกิจสินค้าหัตถกรรมประเภทพวงกุญแจได้อย่างยั่งยืน และมีทิศทางธุรกิจที่ชัดเจน เพื่อความอยู่รอดในภาวะการแข่งขันในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการซื้อสินค้าหัตถกรรมพวงกุญแจ ในจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1.3.1 ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการซื้อสินค้าหัตถกรรมพวงกุญแจ ในจังหวัดเชียงใหม่

1.3.2 ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินธุรกิจ และปรับปรุงกลยุทธ์ทางการตลาด ของผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมพวงกุญแจ ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าต่อไป

นิยามศัพท์

พฤติกรรม หมายถึง การที่ผู้บริโภคทำการค้นหา ซื้อ และใช้สอยสินค้าหัตถกรรม ประเภทพวงกุญแจ เพื่อสนองตอบความต้องการ

ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาด หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ร่วมกันเพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ หรือช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

สินค้าหัตถกรรม ประเภทพวงกุญแจ หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ประเภทพวงกุญแจ ที่ต้องใช้ฝีมือในการผลิต และมีความงามด้านศิลปะและวัฒนธรรมแฝงอยู่ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2555)

นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง บุคคลชาวไทยที่มีสัญชาติ และหรือเชื้อชาติไทย ที่เดินทางจากสถานที่ถิ่นพำนักถาวรของตนไปยังจังหวัดเชียงใหม่ โดยอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อน เยี่ยมญาติ ศึกษาหาความรู้ การกีฬา การศาสนา ติดต่อธุรกิจ การประชุม การรักษาสุขภาพ หรือเพื่อประกอบภารกิจอื่นๆ เป็นต้น (สำนักบริการข้อมูลและสารสนเทศ, 2555:ออนไลน์) และซื้อสินค้าหัตถกรรม ตามแหล่งจำหน่ายสินค้าหัตถกรรม ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ไนท์บาร์ซาร์ ถนนคนเดินวัวลาย และถนนคนเดินท่าแพ